

Nimen vaiheet

Roth – Saarinen – Sauri

Eero Sauri
Lammi 9.6.2007

Matts Thomasson ja Lena Ersdotter Lammilta

- Matts Thomasson 1771 – 1883
- Lena Ersdotter 1764 – ?
- Matts Kurkjärven Rekolan tilan vuokraaja
- Avioliittoon Tapaninpäivänä 1794 Lammilla
- Patronyymi: Tuomaanpoika, Erintytär – ei sukunimeä
- Sukunimi Länsi-Suomessa vain aatellisilla ja muilla säätyläisillä (papisto, aateliton upseeristo, aliupseereillakin, opettajat, ylemmät virkamiehet, kaupunkien suurporvarit, maaseudun sivistyneet mutta aatelittomat maanomistajat, käsityöläiset)

Mattsin poika Erik ja Anna Caisa Packalén

- Erik Johan Mattsson 1798 – 1867
- Anna Caisa Packalén 1800 – 1882
- Avioliittoon joulukuussa 1823 Lammin Kurkjärvellä, jonka kartanon palvelija (fru, ei piga) Anna Caisa oli
- Erik tunnistetaan Matinpoikana mutta hänen vaimollaan on sukunimi
- Anna Caisan isä nimismies Johan Wilhelm Packalén (1774 - ?) oli isänsä puolelta virkamies- (Packalén) ja pappissukua (Stigelius)

Erik Johan Mattsson sotilaaksi n. 1824

- Saa lisänimen Anders:
Erik (Anders) Johan Mattsson
- Saa sukunimen: Roth
- Sukumme ensimmäinen yhteinen sukunimi kirkonkirjoihin Lammilla n. 1824

Miten ja miksi sukunimi annettiin?

- Papit saattoivat antaa
- Jokaiselle ruotusotilaalle annettiin
- Liian moni ruotusotilas olisi ollut samanniminen ilman paikalla annettua ruotsalaisperäistä sotilasnimeä
- Ruotusotilaat saivat useimmiten lyhyen, yksitavuisen nimen

Ruotusotilaiden nimet 1700-luvun lopulta lähtien

- Kasvikunnasta: Ek, Roos
- Eläinkunnasta: Falck, Björn
- Muusta luonnosta: Sten, Winter
- Väreistä: Grön, Bruun
- Sotamiehen ominaisuuksista: Lång, Stolt, Tapper
- Varusteista: Hjelm, Hammar

Erik (Anders) Johan Roth

- Rot = juuri
- Erik Johanin nimi siten kategoriasta ”muu luonto”
- Erik (Anders) Johan Rothin sotilasnimestä tuli sukunimi koko suvulle

Erik (Anders) Johan Roth

1798 – 1863

- Sotilaana n. vuosien 1824 – 1830 välisenä aikana
- Vanajan rippikirjan 1824 - 1830 merkintä: Sold.Inh. eli hän oli sotilas
- Seuraavassa rippikirjassa F.d. sold. Inh eli entinen sotilas
- Tämän jälkeen jyvätorppari, elämänsä loppuvuodet paimenena Harvialan kartanossa
- Muutti Helsinkiin yhdeksi vuodeksi 1837-1839
Varmuutta koko käynnistä ei ole, mutta: Miksi hän otti muuttokirjan Helsinkiin?

Hämeenlinnan pataljoona

- Suomen ruotujakoinen sotaväki lakkautettiin 1809
- Aleksanteri I:n käskyllä perustettiin kolme värvättyä jääkärirykmenttiä 1812
- Hämeenlinnan pataljoona kuului yhteen näistä rykmenteistä
- Suomen sotalaitos lakkautettiin 1830
- Erik Anders Johan Roth ilmeisesti palveli Hämeenlinnan rykmentissä
- ”Sotilashenkilö ja kersantti” (Sirkku Rautavirta, Lammi)

Otto Ferdinand Roth 1839 - 1881

- Syntynyt Lammilla, muutti Vanajaan 1840
- Avioliittoon Augusta Henrikintyttären kanssa 15.7.1860
- Kaikki lapset syntyivät Vanajassa
- Renkinä Yläneellä Harvialan rälssitalossa, Mäskälän Ämmälässä ja Harvialan Selimäen torpparilla
- Helsingin – H-linnan rautatietä rakentamassa
- Ei sotapalveluksessa
- Avioitumisen jälkeen jyvätorpparina Harvialassa 1862-1880

Otto Johan Otonpoika Roth

1866 - 1918

- Syntyi Vanajassa 20.2.1866
- Vanajassa oli kansakoulu jo vuodesta 1865 lähtien – Suomen vanhimpia kansakouluja
- Kansakoulu tarkoitettu ”kaikille seurakunnan asuville ja oleville lapsille”
- V. 1872 Vanajassa 300 lasta iältään 7 – 14 vuotta, joista kuudesosa ollut koulussa
- Otto Johan Roth suoritti kansakoulun
- Renkinä Vanajan Ikaloisissa
- Muutto Vanajan pappilan rengiksi v. 1881
- Tällöin Otto Johan oli 15-vuotias

Otto Johan Otonpoika Roth muuttaa nimensä Saariseksi 1881

- Otto Johan Otonpoika muuttaa vuonna 1881 Vanajan Ikaloisista rengiksi Vanajan pappilaan
- Pappilan rippikirjan sivulla 153 on sukunimi Roth merkitty sulkuihin ja yläpuolelle kirjoitettu Saarinen
- Miksi hän muuttaa nimensä?
- Yleistä nimien suomentamisliikettä ei ollut käynnissä

1880-luvun tapahtumia

- J.W. Snellmanin kieliasetus 1863, jonka mukaan asiakirjoissa oli käytettävä suomenkieltä
- Siirtymäaika 20 vuotta – siis vuoteen 1883
Kieliasetuksen myötä rippikirjat muuttuivat suomenkielisiksi
- Ylioppilaiden piirissä pientä liikehdintää suomenkielisten nimien suuntaan 1875 - 1879
- Yleinen asevelvollisuuslaki 1879 ja pataljoonan perustaminen läänien pääkaupunkeihin, mm. Hämeenlinnaan 1881
- Palvelukseen ensimmäisen kerran 1.11.1881

Otto Juho Otonpojan henkilö

- Kansakoulun käynyt, valistunut mies
- Työskenteli pappilan renkinä, lähellä kirkollista ja kansanvalistuksellista (kiertokoulu) auktoriteettia
- Suomenmielinen mies
- Oli menossa sotapalvelukseen 6. Hämeenlinnan ruotujakoiseen tarkk´ampujapataljoonaan
- Ajatteli virkauraa jo nuorena?

Nimenmuutto 1881

- Otto Johan Rothin isä Otto Ferdinand Roth kuolee 1881
- Otto Johan vasta 15-vuotias
- Miksi nimenmuutos juuri tällä hetkellä?

Jos on kysymys nimen suomentamisesta, niin

- Miksi Otto Johan Roth ei ottanut nimeä Juurinen tai Juuri
- Roth → Juuri
- Miksi aivan uusi alku nimelle?

Saarinen

- Edustaa 1850-luvun loppupuolen nimitrendiä:
 - nen-loppuisten nimien käsitettiin edustavan varsinaista vanhaa sukunimistöämme
 - Tunnusmerkkillistä, että nen-johdin liittyy maastotermiin
 - Näitä antoivat papit
 - Niillä korostettiin suomenkielisyyttä ja suomenmielisyyttä
 - Saarinen oli uusia nimiä, ei yleinen 1880-luvulla

Miksi Saarinen?

- Otto Juho palveli Vanajan pappilan renkinä Carl Fredrik Öllerin ollessa Vanajan – Hämeenlinnan pastoraatin kirkkoherrana 1882 - 1887
- Opettaja K.V. Saarinen toimi Vanajan kansakoulun opettajana 1869 – 1906
- Saarisen uurastus valistuksen saralla siunauksellinen koko Vanajan kunnalle
- K.V. Saarinen oli myös Otto Johan Rothin opettaja, ohjaaja ja tukija
- Pappilan ja koulun välinen kiinteä auktoriteettiyhteys

K.V. Saarisen vaikutus

- Valitsiko Otto Juho ihanteensa ja esikuvansa nimen?
- Tarjosiko K. V. Saarinen omaa nimeään ihanteelliselle oppilaalleen?
- Hypoteesi: ilman K. V. Saarista Otto Johan Rothista ei olisi tullut Otto Juho Saarista vaan kenties O.J. Juurinen tai O.J. jotain muuta

Otto Juho Saarinen

- Vanajasta Hämeenlinnaan muutti 17-vuotias renki Otto Juho Saarinen 9.5.1883
- Asevelvollisuus alkoi 21-vuotiaana mutta Otto Juho Saarinen 6. Hämeenlinnan ruotujakoiseen tarkk'ampujapataljoonaan jo 17-vuotiaana 1883
- Aliupseerikouluun siellä
- Jää vakinaiseen väkeen 2. komppanian alaupseeriksi ja varusmestariksi
- Muuttaa v. 1893 Keuruulle poliisiksi
- Otto Johan Roth 1866 – 1881
- Otto Juho Saarinen 1881 – 1918

Augusta Henriksdotter Roth

1842 - 1914

- Augusta Henriksdotter Roth on Otto Ferdinandin vaimo
- Otto Ferdinand Roth kuolee 1881
- Otto Johan Roth ottaa nimen Saarinen 1881
- Otto Juhon äiti Augusta Henriksdotter jää Roth-nimiseksi
- Augusta Henriksdotterin nimi on muuttunut muotoon Kruut Vanajan rippikirjassa 1883 -1892
- Hänen kuollessaan 1914 on nimenä yhä Kruut

Sisaruksista Gustaf Ferdinand muuttaa nimensä

- Otto Juho Saarisen veli Gustaf Ferdinand Roth (1863 – 1940) muuttaa nimensä Saariseksi aikavälillä 1883 – 85
- Otto Juho Saarisen sisar Amanda Sofia Roth (1871 – 1890) ei muuta nimeä
- Otto Juho Saarisen veli Karl Wiktor Roth (1876 – ?) muutti Vanajasta Kivennavalle v. 1895 – nimeksi tällöin merkitty Krut

Saarisesta Sauriksi

- Neljä vuotta Otto Juho –isän kuolemasta Eino Saarinen muuttaa nimensä Sauriksi (1922)
- Taustana nimen eriyttäminen samannimisistä
- Saarinen, joka v. 1881 oli ollut harvinainen nimi, on 1900-luvun puolella käynyt sangen yleiseksi
- V. 1998 oli jo 13:nneksi yleisin sukunimi

Yhtenäisestä nimenmuutosta ei ollut kysymys...

- Voitto Saarinen perheineen muutti nimensä Sauriksi 1928
- Erkki Saarinen käytti Sauria nimimerkkinä ja kirjoitti novelleja oululaisiin viikkolehtiin ja Kaikuun 1920- ja 1930-luvulla Erkki Saurin nimellä

...sillä kierros kesti 29 vuotta

- 1922 Eino Sauri
- 1928 Voitto, Anna, Riitta, Inkeri ja Seppo Sauri
- 1934 Erkki Sauri
- 1946 Yrjö, Elsa, Hilikka, Helle ja Kari Sauri
- 1951 Reino, Leena, Markku ja Hannu Sauri

Mitä Sauri merkitsee?

- Tieto Karjalohjalta U.T. Sireliuksen teoksessa Suomen kansanomaisia kulttuuria I:
Sauri-niminen härkä
- Sanakirjasäätiön vastaus isäni kirjeeseen 8.1.1963
- Vain kaksi mainintaa Sauri-nimestä:
- ”Härjän nimi” Karjalohjalla (prof. A.V. Koskimies)
- Laitilassa ämmänlänkiä kutsutaan monella nimellä: ämmänränkit, kekkulat, saurit

Mistä nimi tuli?

- Yksinkertaisesti väännös Saarisesta
- Saari(nen) > Sauri
- Nimi on suojattu jo v. 1930
- Suomalaisuuden Liitto suojaa sukunimiä ja vapaaehtoisesti valvoo suojattujen nimien oikeuksia vn 1920 sukunimilain perusteella

Nimihistoria

- 1825 – 1881 Roth 56 vuotta
- 1825 – 1914 Roth/Kruut 89 vuotta
- 1881 – 1922/1951 ja edelleen
Saarinen 41/70/126 v.
- 1922 – Sauri 85 vuotta

Kuinka monta Sauria on?

21.5.2007	Lkm	Miehet	Naiset	Suomessa	Ulkom
Nykyisenä nimenä	32	17	15	29	3
Entisenä nimenä	20				
Kuolleilla	22	8	14	20	2
Yhteensä	74				

Tilastossa ovat Suomen väestötietojärjestelmään rekisteröidyt henkilöt (henkilötunnus elossa oleville henkilöille vuosien 1964-68 välisenä aikana)

Entä ne muut?

Nykyisenä nimenä

- Saarinen 15 602 henkilöä
- Roth 701 henkilöä
- Kruut 15 henkilöä
- (Sauri 32 henkilöä)